

श्री.जयदिप डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - सहावी (24 जून) विषय - मराठी

Subscribe

शाळापूर्व तयारी - उपचारात्मक ब्रीज कोर्स (15 ते 30 जून)

मागील इयत्तेच्या अध्ययन निष्पत्तीवर आधारित अभ्यासक्रम समाविष्ट

✚ वाचा व समजून घ्या.

टैस्ट
मोडवा

- खालील उतारा याचा व त्यात आलेले वाक्यप्रचार व म्हणी शोधा. लिहा.

दीपा हिरमुसल्या चेहऱ्याने घरी आली. तिचा पडलेला चेहरा पाहून आई स्वतःशीच म्हणाली, 'दीपा नेहमी हसतमुख असते. आज काय झालं असेल? विचारायला पाहिजे.'

आई म्हणाली, "अगं दीपा, तुझं कुणाशी बिनसलंय का? हल्ली तुझी मैत्रीण गीता तुझ्याबरोबर दिसत नाही."

दीपा म्हणाली, "आई, मी गीताच्या बोलण्याकडे कानाडोळा करायचं ठरवलं आहे. अति झालं नि हसू आलं, असंच वागते सध्या ती. अति तिथं माती, हे तिला कसं समजत नाही? ज्याला त्याला उपदेशाचे डोस पाजत असते. अति शहाणा त्याचा बैल रिकामा, असं तिच्या पाठीमागे सगळे म्हणतात. नमनाला घडाभर तेल घालायची तिची सवय तुला माहीतच आहे. आई, हल्ली सगळ्या मैत्रीणी तिच्यापासून चार हात लांबच राहतात. गीताला वेळीच सावध केलं पाहिजे. काही झालं तरी गीता माझी जीवश्च कंठश्च मैत्रीण आहे. तिच्यासाठी जीव तुटतो माझा. तिला कोणी नावं ठेवली, तर माझ्या जिवाची घालमेल होते."

आपण समजून घेऊया.

- वाचा.

एके दिवशी बाई म्हणाल्या, "आपण शाळेत विद्यार्थी-भांडार सुरू करू. त्यात तुम्हां विद्यार्थ्यांना लागणाऱ्या वस्तू ठेवू. तुमच्यापैकी कोणत्याही दोन मुलांनी ते दररोज चालवायचे. शाळा सुरू होण्यापूर्वी, मध्यंतरात व शाळा सुटल्यानंतर अर्धा-अर्धा तास ते उघडे ठेवायचे.

वरील उतार्यात '-' हे चिन्ह किती वेळा आले आहे?

'-' हे चिन्ह दोन कारणांनी वापरतात.

१. दोन शब्द जोडताना.
२. ओळीच्या शेवटी शब्द अपुरा राहिल्यास.
- '-' या चिन्हास संयोगचिन्ह म्हणतात.

- वाचा.

ती मुलगी - जिने त्या आजीला मदत केली - त्या मुलीला आज बक्षीस मिळाले. पण -

वरील उतार्यात - हे चिन्ह आले आहे.

वाक्यांमध्ये - हे चिन्ह दोन कारणांनी वापरतात.

१. स्पष्टीकरण द्यायचे असल्यास.
२. बोलताबोलता विचारमालिका तुटल्यास.
- '-' या चिन्हास अपसरण चिन्ह म्हणतात.

लक्षात ठेवा

संयोग चिन्हाची लांबी अपसरण चिन्हापेक्षा कमी असते.

✚ सराव कर.

उदा. (1) वजाबाकी करा. $\frac{7}{13} - \frac{5}{13}$

या दोन्ही अपूर्णाकांचा छेद समान आहे, म्हणून या अपूर्णाकांची वजाबाकी करताना, अंशांची वजाबाकी करू व छेद तसाच लिहू. $\frac{7}{13} - \frac{5}{13} = \frac{7-5}{13} = \frac{2}{13}$.

उदा. (2) एका उसाचा $\frac{5}{12}$ भाग राजूला व $\frac{3}{12}$ भाग संजूला दिल्यास राजूला किती जास्त भाग मिळाला? किती जास्त भाग मिळाला हे काढण्यासाठी वजाबाकी करावी लागेल.

$$\frac{5}{12} - \frac{3}{12} = \frac{5-3}{12} = \frac{2}{12}$$

राजूला $\frac{2}{12}$ भाग जास्त मिळाला.

उदाहरणसंग्रह 21

1. वजाबाकी करा.

(1) $\frac{5}{7} - \frac{1}{7}$

(2) $\frac{5}{8} - \frac{3}{8}$

(3) $\frac{7}{9} - \frac{2}{9}$

(4) $\frac{8}{11} - \frac{5}{11}$

(5) $\frac{9}{13} - \frac{4}{13}$

(6) $\frac{7}{10} - \frac{3}{10}$

(7) $\frac{9}{12} - \frac{2}{12}$

(8) $\frac{10}{15} - \frac{3}{15}$

2. एका भिंतीचा $\frac{7}{10}$ भाग रंगवायचा आहे. त्यापैकी $\frac{4}{10}$ भाग रामूने रंगवला, तर अजून किती भाग रंगवायचा राहिला ?

□ भिन्नछेद अपूर्णाकांची बेरीज व वजाबाकी

उदा. (1) बेरीज करा. $\frac{2}{3} + \frac{1}{6}$

प्रथम एका पट्टीच्या तीन समान भागांपैकी दोन भाग रंगवून $\frac{2}{3}$ हा अपूर्णाक दर्शवू.

छेद समान असलेल्या अपूर्णाकांची बेरीज-वजाबाकी कशी करायची, हे आपल्याला माहित आहे.

$\frac{2}{3}$ या अपूर्णाकात $\frac{1}{6}$ हा अपूर्णाक मिळवायचा आहे.

म्हणून याच पट्टीच्या प्रत्येक भागाचे दोन समान भाग करून

$\frac{2}{3}$ चा $\frac{4}{6}$ हा सममूल्य अपूर्णाक मिळवू.

$\frac{2}{3}$ मध्ये म्हणजेच $\frac{4}{6}$ मध्ये $\frac{1}{6}$ हा अपूर्णाक मिळवायचा आहे, म्हणून या पट्टीच्या सहा भागांपैकी

आणखी एक भाग रंगवू. आता पट्टीचा एकूण रंगवलेला भाग $\frac{5}{6}$ आहे.

यावरून $\frac{4}{6} + \frac{1}{6} = \frac{4+1}{6} = \frac{5}{6}$

म्हणजेच $\frac{2}{3} + \frac{1}{6} = \frac{5}{6}$

Practice.

Example (1) Subtract : $\frac{7}{13} - \frac{5}{13}$

These two fractions have a common denominator. So, we shall subtract the second numerator from the first and write the denominator as it is.

$$\frac{7}{13} - \frac{5}{13} = \frac{7-5}{13} = \frac{2}{13}$$

Example (2) If Raju got $\frac{5}{12}$ part of a sugarcane and Sanju got $\frac{3}{12}$ part, how much was the extra part that Raju got?

To find out the difference, we must subtract.

$$\frac{5}{12} - \frac{3}{12} = \frac{5-3}{12} = \frac{2}{12} . \text{ Thus, Raju got } \frac{2}{12} \text{ extra.}$$

Problem Set 21

1. Subtract :

(1) $\frac{5}{7} - \frac{1}{7}$

(2) $\frac{5}{8} - \frac{3}{8}$

(3) $\frac{7}{9} - \frac{2}{9}$

(4) $\frac{8}{11} - \frac{5}{11}$

(5) $\frac{9}{13} - \frac{4}{13}$

(6) $\frac{7}{10} - \frac{3}{10}$

(7) $\frac{9}{12} - \frac{2}{12}$

(8) $\frac{10}{15} - \frac{3}{15}$

2. $\frac{7}{10}$ of a wall is to be painted. Ramu has painted $\frac{4}{10}$ of it. How much more needs to be painted?

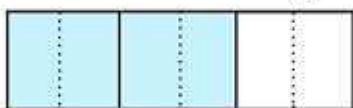
Addition and subtraction of unlike fractions

Example (1) Add : $\frac{2}{3} + \frac{1}{6}$

First let us show the fraction $\frac{2}{3}$ by colouring two of the three equal parts on a strip.

You have learnt to add and to subtract fractions with common denominators. Here, we have to add the fraction $\frac{1}{6}$ to the fraction $\frac{2}{3}$.

So let us divide each part on this strip into two equal parts. $\frac{4}{6}$ is a fraction equivalent to $\frac{2}{3}$. Now, as $\frac{1}{6}$ is to be added

to $\frac{2}{3}$ i.e. to $\frac{4}{6}$, we shall colour one more of the six parts on the strip. Now, the total coloured part is $\frac{5}{6}$.

Therefore, $\frac{4}{6} + \frac{1}{6} = \frac{4+1}{6} = \frac{5}{6}$.

That is, $\frac{2}{3} + \frac{1}{6} = \frac{5}{6}$.

- ✚ Build your information on the following points
खालील मुद्यावरून तुमची माहिती तयार करा.

टेस्ट
सोडवा

Pen-friend Profiles

* Name :

* Address :

* Date of Birth :

* Favourites

- Colour
- Game
- Dish
- Subject
- Teacher
- Book
- Movie
- TV Programme

* Family :

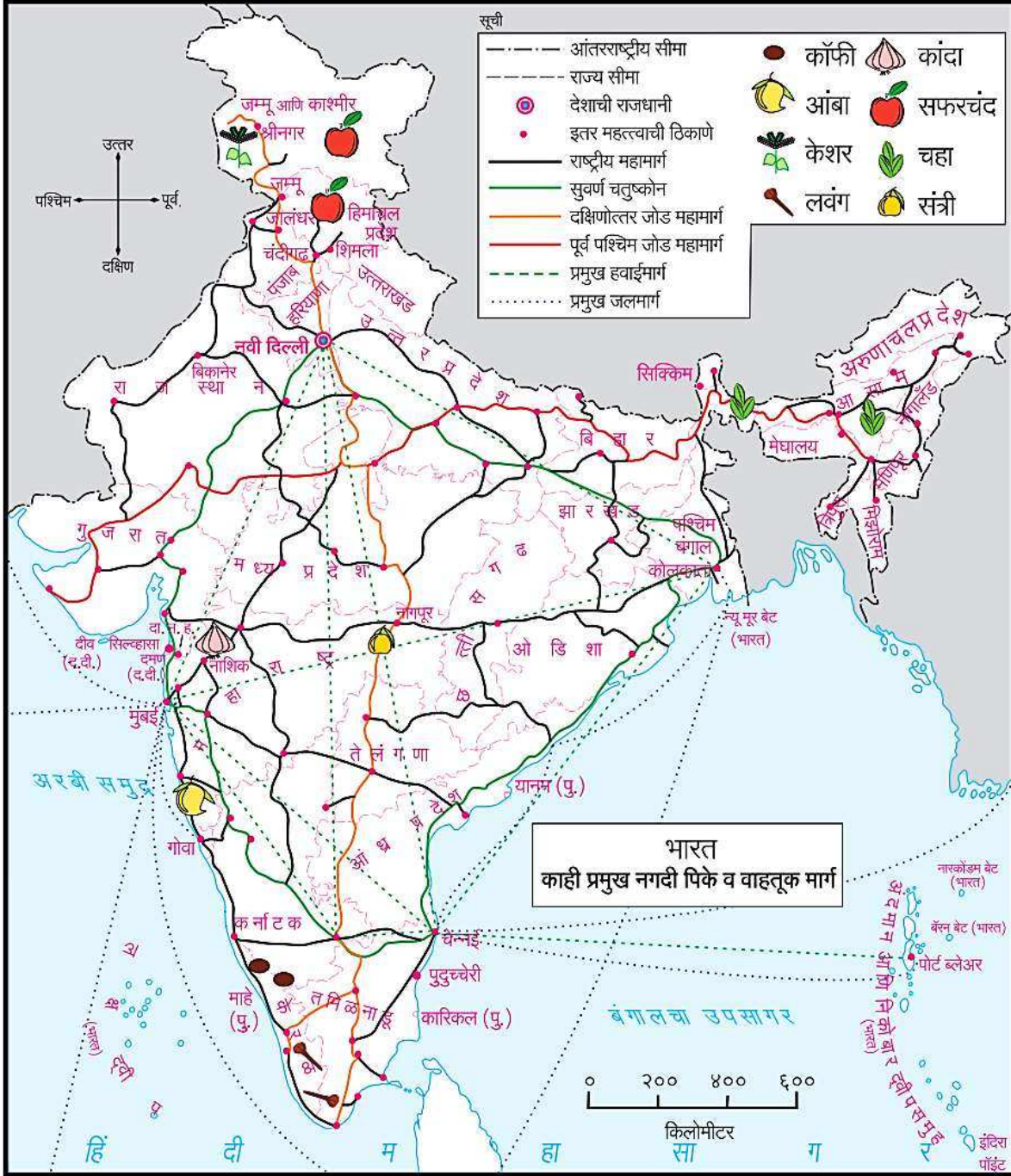
* Hobby :

* Enjoys

नकाशाशी मैत्री

टैस्ट
सोडवा

वरील नकाशाचे नीट निरीक्षण करा. या नकाशात भारतातील काही प्रमुख नगदी पिके व विविध प्रकारचे वाहतुकीचे मार्ग दाखवले आहेत.

नकाशाच्या आधारे खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

(१) आपल्या राज्यात केशर कोठून आणावे लागेल? त्यासाठी सोईचा मार्ग गिरवा.

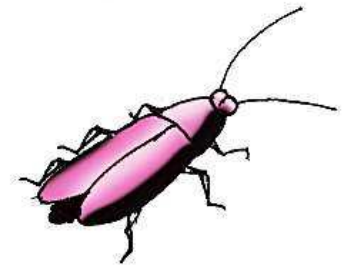
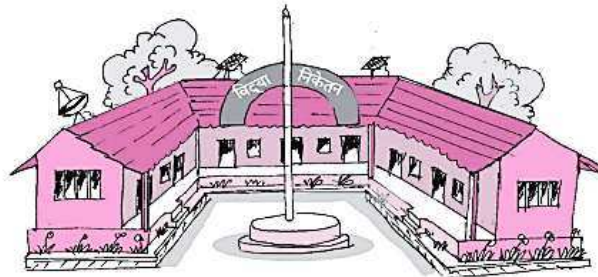
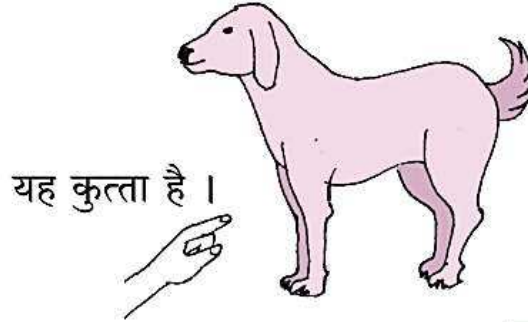
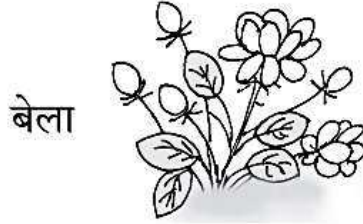
(२) चहाचे उत्पादन कोणकोणत्या राज्यांत होते?

(३) आपल्या राज्यात लवंग आणण्यासाठी मार्ग निश्चित करा व गिरवा.

(४) सफरचंदाचे उत्पादन भारतातील कोणकोणत्या राज्यांत होते ते शोधा. त्या राज्यांच्या नावाभोवती ○ करा.

- देखो, समझो और मातृभाषा में बताओ :

१६. बोलो और जानो

माझा ऑनलाईन अभ्यास – प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

सहावी मराठी	सहावी गणित	सेमी गणित	सहावी इंग्रजी	सहावी इतिहास
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा
सहावी भूगोल	सहावी विज्ञान	सेमी विज्ञान	सहावी हिंदी	
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा